

ΣΤΕ 1804/2018 [Νόμιμη ΑΕΠΟ για τη διενέργεια ερευνητικών γεωτρήσεων στην ευρύτερη περιοχή Γκιώνας]

Περίληψη

- Για την έρευνα και εξόρυξη βωξίτη δεν απαιτείτο η τήρηση της διαδικασίας προεγκρίσεως χωροθετήσεως κατά το ν. 1650/1986 ούτε ήδη η τήρηση της κατά το ν. 3010/2002 διαδικασίας προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως, επιβάλλεται όμως η έκδοση πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Κατά την έκδοση, της πράξεως εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων, εξετάζονται όχι μόνο τα στοιχεία που, κατά την οικεία νομοθεσία, ερευνώνται κατά την έκδοση της πράξεως αυτής, αλλά και όλα τα λοιπά στοιχεία που, κατά τις διατάξεις του εθνικού και του ενωσιακού δικαίου, αποτελούν αντικείμενο εξετάσεως κατά τα προγενέστερα στάδια της σχετικής διοικητικής διαδικασίας. Τα στοιχεία αυτά είναι, μεταξύ άλλων, η κατ' αρχήν συμβατότητα της ασκήσεως της συγκεκριμένης ερευνητικής δραστηριότητας προς τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η οποία δεν αποκλείεται να καταλήξει, υπό τις ειδικές εκάστοτε περιστάσεις, σε άρνηση της εγκρίσεως της ασκήσεως της δραστηριότητας ακόμη και σε περιοχή όπου έχει εντοπισθεί - βάσει εξωτερικών ενδείξεων ή κατόπιν ερευνών με την χρήση επιστημονικών μεθόδων που δεν περιλαμβάνουν εξορυκτικές εργασίες - κοίτασμα μεταλλευτικών ορυκτών, καθώς και η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής, από την οποία θα εκκινήσει ή στην οποία θα εντοπισθεί η ερευνητική δραστηριότητα, σε συνδυασμό πάντοτε προς τις τυχόν εκάστοτε υφιστάμενες γενικότερες κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού. Κατά την διαδικασία, εξάλλου, εγκρίσεως, κατά τις ειδικές αυτές διατάξεις, των περιβαλλοντικών όρων ασκήσεως της ερευνητικής δραστηριότητας τηρούνται, επίσης, και όλες οι απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την εξέταση εναλλακτικών λύσεων και για την ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στην διαδικασία εγκρίσεως του οικείου σχεδίου.

Από τις γενικές, ειδικές και περιφερειακές χωροταξικές κατευθύνσεις συνάγεται ότι αυτές προωθούν την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ακόμα και αν η εγκατάσταση της δραστηριότητας χωροθετείται εντός δασών και δασικών εκτάσεων ή περιοχών του δικτύου NATURA, υπό την απαραίτητη ωστόσο προϋπόθεση τηρήσεως των δεσμεύσεων που τίθενται από τα ειδικά νομοθετικά καθεστώτα που διέπουν τις περιοχές αυτές, εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων και λήψεως όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία των περιβαλλοντικών μέσων [δηλαδή υδάτων, ατμόσφαιρας, ακουστικού περιβάλλοντος, χλωρίδας, πανίδας].

Οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους, οι οποίες

ισχύουν και για περιοχές που έχουν χαρακτηρισθεί ως Ζ.Ε.Π., δεν απαγορεύουν, κατ' αρχήν, την άσκηση εξορυκτικών δραστηριοτήτων - και πολύ περισσότερο την διενέργεια ερευνών προς αναζήτηση της υπάρξεως ή μη ορυκτών σε τέτοια ποιότητα και ποσότητα ώστε να είναι δυνατή η αξιοποίησή τους - εντός ή πλησίον των προστατευόμενων τόπων, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, δηλαδή εφόσον διασφαλίζεται, κατόπιν δέουσας εκτιμήσεως και πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας, ότι η εν λόγω δραστηριότητα έχει σχεδιασθεί κατά τρόπο ώστε να μην παραβιάζεται η ακεραιότητα του τόπου. Άλλωστε, η αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της εξορυκτικής βιομηχανίας, μέσω βελτιωμένων περιβαλλοντικών επιδόσεων και συστημάτων για την πρόληψη των ατυχημάτων, καθώς και η διαμόρφωση κατάλληλων εθνικών στρατηγικών αποτέλεσαν αντικείμενο σχετικών ανακοινώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις οποίες αναγνωρίζεται η συμβολή της δραστηριότητας αυτής στην απασχόληση και την περιφερειακή ανάπτυξη και η δυνατότητα συγκερασμού της βιώσιμης ανάπτυξης του κλάδου και υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης που έχει καταστήσει δυνατή την ασφαλέστερη επεξεργασία και διάθεση των επικίνδυνων αποβλήτων.

Η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικά όροι για την πραγματοποίηση των ερευνητικών γεωτρήσεων, αφού ελήφθη υπόψη, μεταξύ άλλων, η υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα Μ.Π.Ε., στην οποία περιέχεται η διαπίστωση ότι οι εν λόγω γεωτρήσεις, πραγματοποιούμενες σε περιοχή στην οποία αναπτύσσεται από πολλών ετών μεταλλευτική δραστηριότητα, δεν πρόκειται να επιφέρει ουσιώδεις και μόνιμες επιπτώσεις στο περιβάλλον, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, μεταξύ των οποίων ότι δεν έχει χωρήσει δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων από την αδειοδοτούμενη δραστηριότητα στη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

Είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός των αιτούντων ότι από περικοπή του παραρτήματος της Μ.Π.Ε., στο οποίο απλώς περιγράφεται η κατάσταση της περιοχής NATURA, προκύπτει ότι η επίμαχη δραστηριότητα συνεπάγεται σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις που θα παραβιάσουν την ακεραιότητα της περιοχής NATURA.

Ενόψει της θέσεως, στην οποία πρόκειται να γίνουν οι επίμαχες (μικρής διαμέτρου χωρίς άλλες εκσκαφές ή ανατινάξεις) ερευνητικές γεωτρήσεις (επί του οδοστρώματος δασικών οδών ή, κατ' εξαίρεση, παραπλεύρως αυτών), και του ότι συνεπεία αυτής δεν θα καταστραφεί κατ' αρχήν δασική βλάστηση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι γεωτρήσεις αυτές μπορεί να επηρεάσουν τους τόπους αναπαραγωγής ή ανάπαυσης του λύκου, που είναι προστατευόμενο είδος - όπως άλλωστε επισημαίνεται και στην Μ.Π.Ε., η οποία λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το είδος αυτό υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή - και ότι, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να προβλεφθούν με την προσβαλλόμενη απόφαση μέτρα για την προστασία των ως άνω τόπων. Συνεπώς,

είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους, διότι στην περιοχή υπάρχει το προστατευόμενο είδος *Canis Lupus* (Παράρτημα τν της οδηγίας), χωρίς στην εν λόγω πράξη και στην ΜΠΕ να προβλέπονται μέτρα προστασίας του τύπου αναπαραγωγής ή ανάπαυσης του. Ενόψει δε των ανωτέρω (της θέσεως δηλαδή των γεωτρήσεων και της κατ' εξαίρεση μόνο καταστροφής βλαστήσεως και, επομένως, επεμβάσεως σε οικοτόπους), απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει εκδοθεί κατά παράβαση και της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, διότι, ενώ στην επίδικη περιοχή υπάρχει πλούσια ορνιθοπανίδα, στην οποία περιλαμβάνονται σπάνια και απειλούμενα είδη πτηνών και οι εξορυκτικές δραστηριότητες επιφέρουν, μεταξύ άλλων, απώλεια, φθορά και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων, παρενόχληση ή/και παραμερισμό ευαίσθητων ειδών, απώλεια ατόμων ή πληθυσμών σπάνιων ή απειλούμενων ειδών, ελλείπει παντελώς στην ΜΠΕ. και στην προσβαλλόμενη απόφαση οποιοδήποτε μέτρο διαφύλαξης και συντήρησης των οικοτόπων τους.

Και ο λόγος ακυρώσεως ότι δεν αξιολογούνται στην Μ.Π.Ε. οι σωρευτικές επιπτώσεις από την επίμαχη δραστηριότητα και όλων των άλλων υφισταμένων και προτεινόμενων έργων, καθόσον στην ευρύτερη περιοχή της Φωκίδας υπάρχουν ήδη πολλά άλλα ίδια έργα (εξορυκτικές δραστηριότητες), τα οποία λειτουργούν εδώ και δεκαετίες, επίκεινται δε και άλλα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι στη Μ.Π.Ε., η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι από την ένδικη δραστηριότητα δεν αναμένονται δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, συνεκτιμήθηκε το γεγονός ότι αναπτύσσεται μεταλλευτική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Εφόσον η κρίση της Διοικήσεως ότι η επίμαχη δραστηριότητα δεν θα προκαλέσει επιπτώσεις ικανές να παραβιάσουν τις περιοχές NATURA, εντός των οποίων θα πραγματοποιηθεί, αλλά ούτε και τις πλησίον αυτών ευρισκόμενες, παρίσταται, κατά τα ανωτέρω, νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν δύναται να αδειοδοτηθεί σύμφωνα με την διαδικασία της παραγράφου 4 του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους. Καθό δε μέρος προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι οι επίμαχες ερευνητικές γεωτρήσεις θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε περιοχές οικοτόπων προτεραιότητας ή ενδιαιτημάτων ειδών προτεραιότητας, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι αμφισβητεί την ουσιαστική κρίση της Διοικήσεως, η οποία συνήχθη μετά από εκτίμηση των δεδομένων της υποθέσεως.

Ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, σε συνδυασμό με την οδηγία 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα, διότι στην Μ.Π.Ε. ελλείπουν οι πληροφορίες για την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υδάτων της περιοχής και τις επιπτώσεις σε αυτά από την επίδικη δραστηριότητα,

δεδομένου ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες επηρεάζουν αρνητικά το υδατικό δυναμικό και ρυπαίνουν τα ύδατα του τόπου της εξορύξεως και εκείνα των γειτονικών περιοχών, η ρύπανση δε ενδέχεται να είναι τοξική, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως καθό μέρος με αυτόν προβάλλεται ότι θα χωρήσουν εξορυκτικές δραστηριότητες και ότι στη Μ.Π.Ε. δεν έχει εξετασθεί το ζήτημα που αφορά την κατάσταση των υδάτων της περιοχής και τις επιπτώσεις σε αυτά από την επίμαχη δραστηριότητα, κατά τα λοιπά δε ως αόριστος. Ενόψει δε του ότι στην Μ.Μ.Ε., την οποία υιοθετεί η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και σε έκθεση του ΙΓΜΕ, η επίμαχη (ερευνητική και όχι εξορυκτική, όπως αναφέρεται στην κρινόμενη αίτηση, και, επομένως, περιορισμένη χρονικώς) δραστηριότητα δεν αναμένεται, λόγω της μεθόδου της έρευνας, της μορφολογίας του εδάφους και της θέσεως των χώρων έρευνας, να επηρεάσει τον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής, είναι απορριπτέος και ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι δεν έλαβε υπόψη τις απαιτήσεις της οδηγίας 2006/118/ΕΚ σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση.

Ο λόγος ακυρώσεως ότι πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως δεν είχε εκπονηθεί σχέδιο διαχείρισεως λεκάνης απορροής ποταμού ή πρόγραμμα μέτρων της περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η ενδεχόμενη άντληση και χρήση νερού κατά τις επίμαχες ερευνητικές γεωτρήσεις, δεν συνιστά έργο διαχείρισεως και αξιοποιήσεως των υδατικών πόρων και δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ώστε να απαιτείται η προηγούμενη εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής και η ένταξη του έργου αυτού στον προγραμματισμό διαχείρισεως υδάτων σε επίπεδο εθνικό και περιφερειακό.

Είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, σε συνδυασμό με την Οδηγία 2006/21/ΕΚ για την διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την υπ' αριθ. 39624/2209/Ε/103/2009 κοινή υπουργική απόφαση, διότι πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν έχει εκπονηθεί σχέδιο διαχείρισεως των εξορυκτικών αποβλήτων, στη δε Μ.Π.Ε. δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά στη διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων, αλλά αναφέρεται μόνον το ζήτημα της συλλογής των στείρων υλικών από την εταιρεία εκμεταλλεύσεως. Αν δε με τον ανωτέρω λόγο αμφισβητείται η συναχθείσα κατ' εκτίμηση των υποβληθέντων στοιχείων κρίση της Διοικήσεως ότι δεν θα παραχθούν εξορυκτικά απόβλητα από την επίμαχη δραστηριότητα, ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Π. Ευστρατίου

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της από το Δικαστήριο.